

важливою складовою визначення ефективності зовнішньоторговельних операцій. Підприємства мають значну і постійну увагу приділяти їх вивченню та управлінню.

Список використаних джерел

1. Белорусов А.С. Международный менеджмент : учебник / А.С. Белорусов. – М. : Экономика, 2007. – 332 с.
2. Вітлінський В.В., Маханець Л.Л. Ризикологія у зовнішньоекономічній діяльності / В.В. Вітлінський, Л.Л. Маханець. – К. : КНЕУ, 2008. – 432с.
3. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підруч. для студ. вузів / О.П. Гребельник. – К. : ЦУЛ, 2008. – 432 с.
4. Дідківський М.І. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства : навч. посібник / М.І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 462 с.
5. Кириченко О.А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О.А. Кириченко. – К. : Знання, 2005. – 493 с.
6. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : навч. посіб. для студ. вузів / ред. Ю.Г. Козак, Н.С. Логвінова, І.Ю. Сіваченко. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 792 с.
7. Швед В.В. Економічний механізм формування контрактних імпорتنих цін підприємств на споживчі товари : дис. кандидата економ. наук : 08.00.04 / В.В. Швед. – Полтава, 2009. – 198 с.

*Ткаченко М.І., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Головчак О.Ф., магістрант 2 року підготовки,
спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS OF FINANCIAL ACTIVITY OF THE ENTERPRISE

Анотація. У статті визначено, що аналіз фінансового стану підприємства є одним з важливих питань як в економічній теорії так і на практиці. Розглянуто методики комплексного дослідження фінансової діяльності. Зазначено, що на практиці використовують два основні методи комплексного дослідження фінансової діяльності підприємства це: порівняльне аналітичне дослідження підприємницької діяльності підприємства та дослідження господарської діяльності за фінансовими результатами.

Ключові слова: фінансова діяльність, фінансовий стан, оцінка, показники оборотності.

Abstract. The article states that the analysis of the financial condition of an enterprise is one of the important issues in economic theory and in practice. The methods of complex research of financial activity are considered. It is noted that in practice the two main methods of complex research of financial activity of the enterprise are used: a comparative analytical study of entrepreneurial activity of an enterprise and research of economic activity according to financial results.

Keywords: financial activity, financial condition, management decision, indicators of financial stability.

Постановка проблеми. Контроль за фінансовим станом підприємства є важливим для кожного суб'єктом господарювання, він дає змогу сприяти ухваленню ефективних

управлінських рішень, які мають опиратися на реальні показники функціонування підприємства. Управління будь-яким підприємством, незалежно від його ролі, масштабу, виду діяльності та форми власності, потребує насамперед знання його вихідного стану, відомостей про те, як він існував і розвивався в періоди, що передували теперішньому. Лише отримавши достатньо повну і достовірну інформацію про діяльність об'єкта в минулому, про сформовані тенденції в функціонуванні та розвитку, можна розробляти ефективні управлінські рішення, стратегію і програми розвитку підприємства на майбутні періоди.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичною та теоретичною основою дослідження аналізу фінансової діяльності стали наукові праці, присвячені діагностиці фінансового стану зокрема: І. Бланка, Т. Берднікової, О. Виборової, О. Гавриша, Л. Костирко, О. Мороза, В. Савчука, А. Сігайова, Д. Стеченка, О. Терещенка, А. Шегди.

Метою статті є визначення ролі аналізу фінансового стану підприємства як основи його подальшого розвитку та пошук шляхів його покращення на прикладі ТОВ Комбінат «Броварибудвироби».

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової економіки особливо важливо визначати стан фінансових ресурсів, при якому підприємство може вільно маневрувати грошовими коштами, щоб шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес діяльності, а також здійснити витрати з розширення та оновлення виробничої бази. Управління фінансовими ресурсами формує фінансову стійкість підприємства. Визначення меж фінансової стійкості підприємств відноситься до числа найбільш важливих проблем в ринкових умовах господарювання. Недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності організації, до нестачі коштів для фінансування поточної або інвестиційної діяльності, до банкрутства, а надлишкова – буде перешкоджати розвитку, приводячи до появи зайвих запасів і резервів, збільшуючи терміни оборотності капіталу, скорочуючи прибуток.

Аналіз фінансової та господарської діяльності підприємств пов'язаний з обробкою великих масивів інформації, що характеризує різноманітні аспекти функціонування підприємства таких як виробничого, фінансового, майнового, соціального комплексу. Дана інформація зосереджена в формах фінансової звітності, облікових реєстрах.

Головна мета фінансового аналізу – отримання найбільш інформативних параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами. Така інформація може бути отримана в результаті проведення комплексного аналізу фінансових звітів по науково обґрунтованій методиці.

Результатом фінансового аналізу є оцінка стану підприємства, його майна, активів і пасивів балансу, швидкості обороту капіталу, прибутковості використовуваних засобів.

Аналіз фінансового стану підприємства дозволяє відстежити тенденції його розвитку, дати комплексну оцінку господарської, комерційної діяльності і служить, таким чином, сполучною ланкою між виробленням управлінських рішень і власне виробничо-підприємницькою діяльністю.

Методику дослідження фінансової діяльності підприємства розуміють як послідовність певних прийомів обробки інформації з виділенням структурних елементів методики у двох площинах:

- за соціально-економічними аспектами (системних об'єктів дослідження, системних цілей, системних техніко-економічних показників і системи факторів);
- за організаційно-технічними аспектами (сім системних способів і прийомів, системи інформаційного забезпечення, системи машинного забезпечення).

Для початку проведемо порівняльний аналіз показників господарської діяльності ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» (табл. 1).

Виходячи з даних табл. 1 видно що, ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» за 2014-2016 роки збільшив загальну вартість капіталу на 969,2 тис. грн. Але фінансові результати підприємства, при цьому, погіршилися. Так чистий дохід від реалізації продукції зменшився

з 931, 2 тис. грн. до 291,9 тис. грн. Хоча у 2016 році можна спостерігати тенденцію до покращення, адже в порівнянні з 2015 роком дохід зріс на 38,4 тис. грн.

Таблиця 1

Динаміка показників господарської діяльності ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» за 2014-2016 роки

Показник	Роки			Абсолютний приріст		
	2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015	2016/2014
Загальна вартість капіталу, тис. грн.	17795,6	18688,8	18764,8	893,2	76	969,2
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	931,2	253,5	291,9	-677,7	38,4	-639,3
Прибуток (збиток)	(1256,1)	(838,5)	(820,8)	-417,6	-17,7	-435,3

За період дослідження Товариство є збитковим, але з кожним роком відбувається скорочення розміру збитку з 1256,1 тис. грн. у 2014 році до 820,8 тис. грн. у 2016 році. Тобто зменшення збитків на 435,3 тис. грн.

Враховуючі викладені дані можна зробити висновок щодо неефективного використання майна підприємства.

Інформація, що отримується у процесі аналізу фінансового стану, з одного боку, показує результати діяльності суб'єкта господарювання, свідчить про його досягнення та набутки, з іншого – виявляє передумови та резерви розвитку підприємства.

Діагностика фінансового стану проводиться за декількома напрямками: фінансова стійкість, ділова активність, ліквідність і платоспроможність, майновий стан, грошові потоки. Для зовнішніх користувачів та самих власників важливим є володіння своєчасною інформацією про те, в яких обсягах підприємство розраховується за своїми зобов'язаннями і чи є майно ліквідним.

Ця інформація отримується у ході діагностики ліквідності та платоспроможності підприємства (табл. 2).

Таблиця 2

Оцінка показників ліквідності та платоспроможності ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» за 2014-2016 роки

Показники	Роки			Відхилення 2016 від	
	2014	2015	2016	2014	2015
Коефіцієнт загальної ліквідності	18,63	19,59	19,09	0,46	-0,50
Коефіцієнт швидкої ліквідності	18,63	13,14	13,84	-4,79	0,69
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	5,36	0,39	2,13	-3,23	1,74
Коефіцієнт фінансової автономії	0,9976	0,9975	0,9967	-0,0009	-0,0008
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,0024	0,0025	0,0033	0,0009	0,0008
Коефіцієнт фінансового ризику	0,0024	0,0025	0,0033	0,0009	0,0008

Отримані результати показників ліквідності та платоспроможності ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» дають можливість більш впевнено говорити про неефективність управління фінансовими ресурсами на підприємстві. Адже, коефіцієнти ліквідності мають значення майже в 10 раз перевищуюче нормативні. Так нормативне значення коефіцієнта загальної ліквідності 1,5-2. На підприємстві воно коливається в межах 18,63 – 19,59. Коефіцієнт швидкої ліквідності має норматив в межах 0,8 – 1, а у Товаристві 13,14 – 18,63. Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності 0,39 – 5,36, проти нормативу 0,2 – 0,25.

Така ситуація, передусім, пов'язана з відсутністю на підприємстві залученого капіталу. Уся господарська діяльність побудована на власному капіталі, тому підтвердженням є коефіцієнт фінансової автономії, який становить 0,99.

Однією із найважливіших характеристик фінансового стану яка пов'язана з рівнем його залежності від контрагентів є фінансова стійкість. Яка характеризує ефективність використання фінансових ресурсів, насамперед, пов'язують з їх оборотністю. Оборотні кошти є найбільш мобільною частиною господарських засобів. Прискорення оборотності оборотних коштів має важливе значення для стабільності фінансового стану підприємства з таких причин:

- швидкість обороту капіталу визначає розмір його річного обороту;
- прискорення оборотності веде до зниження витрат підприємства;
- прискорення обороту на тій чи іншій стадії кругообігу веде до прискорення обороту на інших стадіях.

Проаналізуємо показники фінансової стійкості ТОВ Комбінат «Броварибудвироби», що наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Показники фінансової стійкості ТОВ Комбінат «Броварибудвироби»
за 2014-2016 роки

Показник	Роки			Абсолютний приріст	
	2014	2015	2016	2016/2014	2016/2015
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,18	0,28	0,25	-0,93	-0,03
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;	1,66	0,42	0,41	-1,25	-0,02
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;	22,01	5,52	5,70	-16,31	0,18
Коефіцієнт оборотності власного капіталу.	0,0525	0,0136	0,0156	-0,0368	0,0020
Коефіцієнт оборотності загального капіталу	0,0523	0,0136	0,0156	-0,0368	0,0020

Цикл виробництва, судячи із показників фінансової стійкості у 2016 році знизився, порівняно з 2014 роком з 1,18 до 0,25, що і привело до негативного ефекту у вигляді зменшення прибутку. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості свідчить про уповільнення її погашення, а отже про погіршення стану розрахунків дебіторів з 1,66 рази у 2014 році до 0,41 рази у 2016 році. Підприємство стало пізніше отримувати оплату по рахунках, але з іншого боку це могло забезпечити йому більшу кількість покупців та зростання обсягів реалізації.

Затримка руху коштів на будь-якій стадії призводить до уповільнення оборотності капіталу, це потребує додаткового вкладення коштів та може спричинити погіршення фінансового стану підприємства. Для збільшення обсягів діяльності підприємства (випуску і продажів продукції) слід не тільки збільшувати приріст його майна, тобто активів, а і ефективність їх використання. У зв'язку з цим темпи економічного розвитку підприємства в першу чергу визначаються темпами збільшення реінвестованих власних засобів. Вони залежать від багатьох факторів, що відбивають ефективність і фінансової і господарської діяльності.

Одним з основних шляхів покращення фінансово-економічної діяльності підприємств є збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. Першочерговим етапом покращення фінансового стану вітчизняних підприємств у умовах кризових явищ є пошук оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, яке забезпечило б мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. Підприємствам необхідно систематично, детально і в динаміці аналізувати фінансовий стан підприємства та залежно від того, який показник змінився, приймати відповідні рішення.

Висновки. Дослідження фінансової діяльності на основі фінансової звітності дає

кількісну та якісну характеристику змін, що відбулися на підприємстві за досліджений період. За отриманими результатами обираються варіанти управлінських рішень, які спрямовані на запобігання причин негативних відхилень і створення сприятливих умов для розвитку прогресивних явищ. Розкриваються невикористані можливості, реалізація яких дозволяє або прискорити розвиток підприємства в цілому, або перевести його на більш ефективний режим функціонування.

Список використаних джерел

1. Ладунка І.С., Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах / І.С. Ладунка, Є.А. Кучеренко // Економіка та суспільство. Електронне наукове фахове видання. – 2016. – №5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/33.pdf
2. Дорогань Л.О., Дорошенко А.П., Процько Л.Т. Аналіз фінансової стійкості як необхідна умова забезпечення стабільного функціонування підприємств / Л.О. Дорогань, А.П. Дорошенко, Л.Т. Процько // ВІСНИК Полтавської державної аграрної академії. – 2007. – №4. – С. 157-160 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2007/04/r4_4_2007.pdf
3. Коломієць Н.О., Павліченко В.М., Коломієць О.П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством / Н.О. Коломієць, В.М. Павліченко, О.П. Коломієць // ВІСНИК ХНТУСГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/99627/94703>
4. Фінансова звітність ТОВ Комбінат «Броварибудвироби» за 2014-2016 роки

*Ткаченко М.І., к.е.н., доцент,
доцент кафедри економіки та менеджменту,
Вінницький інститут Університету «Україна»;
Костюк К.О., здобувач вищої освіти,
спеціальність «Документознавство
та інформаційна діяльність»,
Вінницький інститут Університету «Україна»*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ

TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF LABOR MARKET IN UKRAINE

Анотація. У роботі розглядається сутність ринку праці. Проаналізовано сучасний стан внутрішнього ринку праці України. Досліджено внутрішні та зовнішні фактори впливу на ринок праці. Охарактеризовано основні проблеми та тенденції розвитку ринку праці в Україні. Визначено перспективні напрямки вирішення суперечностей на ринку праці.

Ключові слова: праця, наймана праця, ринок праці, зайнятість, безробіття.

Abstract. The article considers the essence of the labor market. The present state of the domestic labor market of Ukraine is analyzed. The internal and external factors of influence on the labor market are investigated. The main problems and tendencies of the labor market development in Ukraine are described. The perspective directions of solving contradictions in the labor market are determined.

Keywords: labor, hired labor, labor market, employment, unemployment.

Постановка проблеми. Ринок праці це один із головних складових елементів економічної системи України. Сучасний стан ринку праці формується під впливом політико-економічної ситуації, яка характеризується триваючим спадом виробництва, фінансовою розбалансованістю економіки, недостатнім реформуванням господарського механізму,